

Aan: De stuurgroep van het Plastic Pact NL

Van: De voortgangscmissie Plastic Pact NL

11 december 2023

Betreft: reactie voortgangscmissie op concept eindrapport

“Plastic Pact NL - Meer met minder plastic - Monitoring 2022”

Geachte leden van de stuurgroep Plastic Pact NL,

Hierbij ontvangt u de reactie van de voortgangscmissie (VGC) van het Plastic Pact NL op het concept eindrapport “Plastic Pact NL - Meer met minder plastic Monitoring 2022”, van de bureaus Berenschot en Arcadis.

Als eerste willen we melden dat wij het contact met Berenschot en Arcadis en het overleg over de Monitoring 2022 van het Plastic Pact NL als prettig en constructief hebben ervaren. Naar onze indruk is het onderzoek correct en zorgvuldig uitgevoerd. Daarnaast heeft de VGC het positief ervaren dat we de mogelijkheid hebben gehad om commentaar te geven op een concept versie van de rapportage en dit te bespreken met de auteurs. Het rapport is goed leesbaar, waarvoor complimenten aan de auteurs.

In die bespreking heeft de Voortgangscmissie haar tekstuele opmerkingen doorgegeven. Deze opmerkingen zullen we niet in deze brief herhalen en we geven ons commentaar op hoofdlijnen.

Commentaar op hoofdlijnen

De voortgangscmissie heeft de indruk dat het enthousiasme bij de deelnemers binnen het Plastic Pact is verminderd. Dit leiden we af uit de teruggang in response van 97,2 % in 2021 naar 73,1 % in 2022. In het evaluatiegesprek werd bevestigd dat, ondanks de herhaalde verzoeken van de onderzoekers, veel bedrijven ‘niet thuis’ gaven voor het leveren van de gevraagde informatie.

Ten aanzien van de te behalen doelstellingen in 2025 komt de voortgangscommissie tot de verwachting dat de meeste doelen van het Plastic Pact niet (volledig) gehaald zullen worden, gezien de grote verschillen tussen de situatie in 2022 en de doelen in 2025. Meer specifiek geldt:

1. Voor doelstelling 1 (100% van de plastic verpakkingen zijn recyclebaar) wordt 86% gerapporteerd, hetgeen een goed tussenresultaat is. De VGC vindt het wel zorgelijk dat bij een derde van de respondenten sprake is van een afname aan recyclebaarheid van verpakkingen en adviseert de stuurgroep na te gaan waar dit door komt.
2. Voor doelstelling 2 (20% minder plastic op de markt gebracht t.o.v. het in volume totaal op de markt gebrachte producten) wordt 8% gerapporteerd. In 2022 zijn meer plastic verpakkingen op de markt gebracht dan in 2021. De gerapporteerde cijfers komen op een complexe manier tot stand (jaar-op-jaar berekening) en zijn dus indicatief, maar zijn nog ver verwijderd van de beoogde 20%. Tevens geven partijen aan soms bewust wel voor plastic verpakkingen te kiezen in plaats van bijvoorbeeld glas, juist omdat dit netto voor het milieu beter is.
3. Ten aanzien van doelstelling 3 (70% recyclingcapaciteit voor hoogwaardige recycling) hebben we in 2022 al geconstateerd dat deze doelstelling onmeetbaar is voor deelnemers van het Plastic Pact. Derhalve is toen gekozen voor verwijzing naar de rapportages van het Afvalfonds Verpakkingen. De voortgangscommissie heeft daarom geen nieuwe opmerkingen over deze doelstelling.

De voortgangscommissie vindt het wel zorgelijk dat gerapporteerd wordt dat 52% van de door deelnemers ingezameld plastic aangeboden wordt voor verbranding, een stijging van 13% ten opzichte van vorig jaar.

4. Voor doelstelling 4 (35% toepassing van gerecycled materiaal) zien we dat het niveau blijft steken op ca. 25%. De voortgangscommissie verwacht dat de op handen zijnde Europese regelgeving dit cijfer flink zal doen stijgen. Het aandeel biobased plastics blijft laag rond de 1%.

Concluderend stelt de voortgangscommissie vast dat het Plastic Pact voor de meeste deelnemers de transitie naar duurzamer verpakken op gang heeft gebracht, maar dat de werking van het pact als zodanig enigszins lijkt afgenomen. Dat blijkt onder andere uit de aanzienlijk afgenomen respons. Veel bedrijven richten hun aandacht nu op het voldoen aan huidige en toekomstige wetgeving, hetgeen goed te begrijpen is.

In 2023 is ook nagedacht over een andere aansturing en inbedding van het Plastic Pact. De voortgangscommissie heeft ten tijde van deze verslaglegging begrepen dat er gekeken wordt hoe het Plastic Pact zal voortgaan. Dit zal blijkbaar niet langer onder begeleiding en mede-aansturing van de overheid plaatsvinden. Formeel zal dit de beëindiging van het Plastic Pact betekenen, zoals dat in de overeenkomst is vastgelegd.

Bij een mogelijke doorstart van het Plastic Pact adviseert de voortgangscommissie de komende jaren gericht te gaan werken met deelnemers die zich aantoonbaar hebben ingespannen, zodat dit nieuwe pact een bron van inspiratie kan worden voor de toekomst. Indien het Plastic Pact erin slaagt te laten zien wat al mogelijk is bij koplopende partijen, dan kan beleid op basis van wat mogelijk is, eisen gaan stellen aan de hele markt over een periode van bijvoorbeeld 5 jaar en deze eisen vervolgens verder aanscherpen. Op die manier kan innovatie blijvend worden bevorderd.

Er van uitgaande dat vanaf 2024 het bestaande Plastic Pact wordt beëindigd en het pact een nieuwe koers zal gaan volgen, neemt de voortgangscommissie bij deze afscheid van het Plastic Pact en wensen wij alle partijen heel veel succes met het behalen van resultaten op het nieuw ingezette spoor.

Met vriendelijke groet,

Voortgangscommissie Plastic Pact NL

- Aldert Hanemaaijer (PBL)
- Chris Bruijnes (KIDV)
- Marcel van de Grift (Nedvang)